

РОЗДІЛ VI. ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

УДК 37.091.31

Владислав Каун

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ORCID ID 0009-0009-4218-2600

DOI 10.24139/2312-5993/2025.06/134-144

ЗАСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Статтю присвячено технологіям змішаного навчання, як один із пріоритетних напрямів модернізації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах цифровізації суспільства. Змішане навчання визначено як педагогічно обґрунтовану модель організації навчання, що поєднує традиційні очні форми взаємодії вчителя й учнів із використанням цифрових освітніх ресурсів та онлайн-технологій з метою підвищення якості освіти, гнучкості й доступності навчального процесу. У роботі проаналізовано наукові підходи до тлумачення поняття «змішане навчання» та окреслено його відмінності від дистанційного й електронного навчання. Особливу увагу приділено аналізу основних моделей змішаного навчання, зокрема ротаційної моделі, моделі «перевернутого класу», особистісно орієнтованої, гнучкої та моделі збагаченого віртуального середовища. Визначено їхні дидактичні можливості щодо реалізації принципів індивідуалізації та диференціації навчання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів. Обґрунтовано доцільність використання ротаційної моделі та моделі «перевернутого класу» у шкільній практиці як найбільш адаптованих до умов сучасного навчального закладу. У статті виокремлено основні переваги змішаного навчання, серед яких гнучкість організації освітнього процесу, розвиток самостійності та навчальної автономії учнів, підвищення їхньої мотивації й цифрової грамотності, а також зростання ефективності педагогічної діяльності вчителя. Водночас окреслено труднощі впровадження змішаного навчання, пов'язані з технічним забезпеченням, рівнем цифрових компетентностей учасників освітнього процесу та організаційними аспектами навчання. Водночас окреслено труднощі впровадження змішаного навчання, пов'язані з технічним забезпеченням закладів освіти, нерівним доступом учнів до якісного інтернет-з'єднання та цифрових пристроїв, недостатнім рівнем цифрових компетентностей окремих учасників освітнього процесу, а також потребою в методичному супроводі педагогів. Наголошено на необхідності системної підтримки з боку адміністрації закладів освіти, розроблення внутрішніх положень щодо організації змішаного навчання та підвищення кваліфікації вчителів.

Ключеві слова: заклади загальної середньої освіти, змішане навчання, ротація, традиційне навчання, цифровізація, освітні ресурси, інноваційні технології.

Постановка проблеми Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується активною цифровізацією навчального процесу, зростанням ролі інформаційно-комунікаційних технологій та необхідністю пошуку ефективних педагогічних моделей, здатних

забезпечити якісну підготовку фахівців відповідно до потреб суспільства та ринку праці. У цьому контексті особливої актуальності набуває змішане навчання як інноваційна освітня технологія, що поєднує елементи традиційного аудиторного та онлайн-навчання.

У межах даного дослідження під змішаним навчанням розуміється педагогічно обґрунтована модель організації освітнього процесу, яка передбачає інтеграцію очної взаємодії викладача і здобувачів освіти з використанням цифрових освітніх ресурсів та дистанційних форм навчання, забезпечуючи при цьому індивідуалізацію, диференціацію та активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів. Чітке визначення цього поняття є необхідним для уникнення його неоднозначного трактування та відмежування від суміжних понять, зокрема дистанційного чи електронного навчання (Бересток, 2022).

Особливо перспективним є застосування технологій змішаного навчання у закладах середньої освіти, де використання новітніх методів викладання позитивно впливає на розвиток та виховання молодшого покоління.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз сучасних наукових досліджень, присвячених проблемі впровадження змішаного навчання в освітній процес закладів загальної середньої освіти, свідчить про значний інтерес учених до цієї тематики. У працях вітчизняних і зарубіжних авторів ґрунтовно висвітлено питання структури та організації змішаних навчальних курсів з окремих шкільних предметів, а також особливості використання змішаного навчання у процесі формування предметних і ключових компетентностей учнів.

Водночас, незважаючи на наявність численних досліджень, проблема впровадження змішаного навчання в шкільну практику залишається актуальною та дискусійною. Це зумовлено, зокрема, відсутністю єдиного підходу до тлумачення поняття «змішане навчання», яке в науковій літературі часто ототожнюється або вживається як синонім понять «гібридне», «комбіноване» та «інтегроване» навчання. Така термінологічна неоднозначність ускладнює розробку чітких методичних рекомендацій, щодо його ефективного застосування в умовах сучасної школи та потребує подальшого теоретичного уточнення й практичного осмислення.

Крім того, доцільним є визначення тих дидактичних переваг традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання, які

можуть бути ефективно інтегровані у процес упровадження змішаного навчання в освітній процес сучасної школи. Важливим також є аналіз можливостей реалізації окремих моделей змішаного навчання під час використання методів у закладах загальної середньої освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів (Биков, 2010).

Окремої уваги потребує питання розроблення та впровадження навчально-методичного забезпечення, спрямованого на підтримку змішаного навчання в шкільній практиці, що включає цифрові освітні ресурси, онлайн-платформи, інтерактивні завдання та методичні рекомендації для вчителів.

З метою обґрунтування найбільш ефективних моделей змішаного навчання у процесі викладання англійської мови в закладах загальної середньої освіти, зокрема у старшій школі, застосовувалися порівняльний аналіз і класифікація, що дали змогу здійснити типологізацію моделей змішаного навчання та визначити їхні педагогічні можливості щодо реалізації принципів індивідуалізації та диференціації навчання учнів з урахуванням їхніх вікових, освітніх потреб і рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності.

Метою статті є теоретичне обґрунтування сутності змішаного навчання, як інноваційної освітньої технології та визначення найбільш ефективних моделей його реалізації у процесі викладання в закладах середньої освіти, а також аналіз їхнього впливу на індивідуалізацію й диференціацію навчання учнів. Розглядання сучасних методів

Виклад основного матеріалу. Термін «змішане навчання» увійшов до сучасної освітньої концепції з американської педагогічної науки та набув широкого поширення в теорії й методиці навчання після публікації праці К. Бонка та Ч. Грема «Довідник зі змішаного навчання», у якій автори запропонували розглядати поняття «змішане» та «гібридне» навчання як рівні між собою. Від часу виходу цієї фундаментальної роботи і до сьогодні в науковому дискурсі триває активне обговорення змісту та меж уживання зазначеного терміна.

Особливої актуальності це питання набуває у контексті закладів загальної середньої освіти, де впровадження змішаного навчання потребує чіткого теоретичного обґрунтування та методичної визначеності. Саме тому серед педагогів і дослідників виникають закономірні запитання щодо сутності змішаного навчання та його відмінностей від суміжних освітніх понять таких, як: електронне, дистанційне, розподілене, відкрите або гнучке навчання, а також

різних форм гібридних навчальних курсів, що застосовуються у шкільній практиці (Морзе, Гладун).

Змішане навчання розглядається, як освітня програма, що передбачає поєднання різних методів і засобів подання навчального матеріалу з метою підвищення ефективності освітнього процесу та раціонального використання наявних ресурсів. В умовах закладів загальної середньої освіти така інтеграція традиційних і цифрових форм навчання сприяє оптимізації навчальних результатів учнів, забезпечує гнучкість організації навчальної діяльності та створює можливості для врахування індивідуальних освітніх потреб школярів.

Змішане навчання варто розглядати, як інтеграцію традиційного очного навчання в класі та онлайн-навчання, що здійснюється як у межах освітнього закладу, так і поза ним. У такій моделі цифровий компонент виступає не як допоміжний елемент, а як органічне продовження та доповнення звичайного навчального процесу (Мизюк).

В умовах шкільних можливостей змішане навчання передбачає поєднання безпосередньої взаємодії вчителя й учнів із самостійною навчальною діяльністю школярів у цифровому освітньому середовищі. При цьому учні отримують можливість працювати у власному темпі та відповідно до індивідуальних освітніх потреб, що створює передумови для реалізації принципів індивідуалізації й диференціації навчання та підвищення загальної ефективності освітнього процесу.

У змішаному навчанні для закладів середньої освіти поєднуються знайомі традиційні форми роботи та сучасні цифрові засоби. Із традиційного навчання використовуються; уроки з поясненням нового матеріалу, практичні вправи, самостійні та контрольні роботи, усні повідомлення учнів, а також навчальні матеріали — підручники, зошити, наочні й роздаткові матеріали.

Разом із цим залучаються елементи дистанційного та електронного навчання, зокрема відео й аудіопояснення, електронні підручники та онлайн-ресурси, матеріали з електронних бібліотек, спілкування й консультації з учителем через чати, електронну пошту або відеозв'язок, виконання індивідуальних і групових онлайн-завдань і проєктів, робота у віртуальному класі, а також використання анімацій і навчальних симуляцій для кращого розуміння матеріалу.

Моделі змішаного навчання відрізняються переважанням одного з трьох основних складників освітнього процесу: безпосереднього спілкування учасників навчання в традиційному форматі уроку («віч-на-

віч»), самостійної роботи учнів або інтерактивної взаємодії з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та онлайн-ресурсів (Рашевська).

Однією з найпоширеніших є **ротаційна модель (Rotation Model)**, у якій навчальний час поділяється між роботою в класі разом з учителем і навчальною діяльністю з використанням цифрових технологій. Основою цієї моделі є принцип ротації: учні працюють у групах за визначеним графіком і по черзі переходять від одного виду діяльності до іншого. Такі «станції» можуть включати онлайн-навчання, роботу в малих групах, виконання письмових завдань, проєктну діяльність або індивідуальну роботу з учителем.

До різновидів ротаційної моделі належать станційна ротація, ротація в межах класу, індивідуальна ротація та модель «перевернутого класу». Особливість моделі «перевернутого класу» полягає в тому, що учні опановують новий навчальний матеріал удома за допомогою відео, презентацій або інших онлайн-ресурсів, а на уроці основна увага приділяється виконанню практичних завдань, обговоренню та закріпленню знань. При цьому навчання відбувається з урахуванням індивідуального темпу кожного учня (Galyas, Zhernovnykova).

З огляду на обмежену кількість навчальних годин у шкільному розкладі та зростання ролі самостійної роботи, ротаційна модель і модель «перевернутого класу» стають дедалі актуальнішими та мають значний потенціал для ефективного використання в сучасній школі.

Особистісно орієнтована модель (Self-Blend Model) передбачає можливість для учнів доповнювати звичайні шкільні уроки вивченням додаткових онлайн-курсів з окремих тем. Такі курси можуть бути розміщені на різних освітніх платформах і використовуватися за рекомендацією вчителя або за власним вибором учня. Наприклад, під час вивчення теми «Безпека в Інтернеті» учням можна запропонувати пройти короткий онлайн-курс чи інтерактивний модуль, що допоможе краще зрозуміти матеріал і розширити знання. У межах цієї моделі учні мають можливість самостійно обирати додаткові навчальні ресурси відповідно до власних інтересів і навчальних потреб.

Гнучка модель (Flex Model) ґрунтується переважно на дистанційному форматі навчання. Основна частина навчального матеріалу опановується учнями онлайн — через електронні курси, навчальні платформи та цифрові ресурси. Роль учителя полягає в організації навчального процесу, супроводі та наданні допомоги учням

у дистанційному режимі. За потреби можуть проводитися очні зустрічі або консультації в класі для пояснення складних тем, виконання практичних завдань чи індивідуальної підтримки окремих учнів або невеликих груп. Така модель особливо ефективна для розвитку самостійності та відповідальності школярів за власне навчання.

Модель збагаченого віртуального середовища (Enriched Virtual Model) передбачає, що учні опановують більшу частину навчального матеріалу за допомогою електронних засобів навчання і цифрових освітніх ресурсів. Водночас консультації з учителем можуть проводитися як у класі, так і в онлайн-форматі, залежно від потреб і можливостей учнів. Така модель поєднує самостійну роботу в цифровому середовищі з педагогічною підтримкою та контролем з боку вчителя (Олійник, Касьян, Ляхоцька, Бондаренко, 2019).

Дана модель, а також ротаційна модель, є доцільними для використання під час вивчення навчальних предметів в закладах загальної середньої освіти. Розглянемо можливості їх інтеграції в традиційний освітній процес школи. Так, у межах змішаного навчання можна ефективно застосовувати модель «перевернутого класу», у якій учні ознайомлюються з новим теоретичним матеріалом, а також з тематикою уроку за допомогою відео, презентацій або інших електронних матеріалів удома, тоді як у класі відбувається обговорення, виконання практичних завдань і закріплення знань.

Вагомими можливостями для поєднання традиційних методів навчання з електронними формами роботи на уроках надає модель «зонова ротація». Її ефективне впровадження передбачає наявність доступу кожного учня до комп'ютера або іншого цифрового пристрою. Водночас слід зазначити, що не всі навчальні кабінети закладів загальної середньої освіти достатньо забезпечені технічними засобами, що може ускладнювати реалізацію цієї моделі (Osvita.ua).

Зазначена проблема частково розв'язується завдяки використанню ноутбуків або інших цифрових пристроїв, які вчитель і учні можуть приносити на уроки. У разі застосування такої моделі навчання вчитель отримує можливість чергувати фронтальну роботу з класом та індивідуальну діяльність учнів з матеріалами онлайн-курсу. Це, своєю чергою, створює додатковий час для надання індивідуальних консультацій і підтримки тим учням, які цього потребують.

Застосування зазначених різновидів ротаційної моделі змішаного навчання сприяє підвищенню ефективності проведених

уроків в закладах загальної середньої освіти, дає змогу вчителеві впроваджувати нові форми й методи організації навчальної діяльності, а учням — більш цілісно сприймати навчальний матеріал завдяки систематичній роботі з електронними освітніми ресурсами. Онлайн-спілкування з використанням різних інструментів (чатів, форумів, сервісів відеозв'язку) забезпечує можливість взаємодії учасників освітнього процесу незалежно від їхнього місця перебування та надає учням певну свободу й гнучкість у процесі навчання.

Розкриваючи сутність змішаного навчання, доцільно проаналізувати його основні переваги й обмеження у контексті загального освітнього процесу закладів загальної середньої освіти. Використання цієї форми навчання має низку переваг, які позитивно впливають на організацію та результати навчальної діяльності учнів. До ключових переваг змішаного навчання належать:

1. Відкритість освітнього процесу, що забезпечує доступ до різноманітних навчальних ресурсів і розширює можливості взаємодії між учасниками навчання;

2. Гнучкість і доступність, які передбачають постійний доступ учнів до навчальних матеріалів у зручний для них час незалежно від місця перебування;

3. Модульність навчання, що дає змогу планувати та реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію з урахуванням навчальних потреб і можливостей кожного учня;

4. Розвиток самостійності, саморозвитку та самоосвіти, оскільки учні набувають умінь самостійно здобувати знання за допомогою електронних освітніх ресурсів, що сприяє формуванню відповідального ставлення до навчання;

5. Реалізація персоналізованого підходу, який полягає в урахуванні індивідуальних особливостей учнів і наданні їм можливості працювати у власному темпі та з оптимальним обсягом навчального матеріалу;

6. Підвищення навчальної мотивації та пізнавальної активності учнів, формування позитивного ставлення до навчання й відчуття успіху;

7. Зростання ефективності педагогічної діяльності, що сприяє досягненню нових освітніх результатів і підвищенню якості навчання загалом.

До додаткових переваг змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти є його технологічність, що виявляється у використанні сучасних інформаційних технологій, та інтерактивність, яка забезпечує активну взаємодію учнів з навчальним середовищем. Важливим результатом є також підвищення цифрової грамотності як учнів, так і педагогів, а також можливість залучення якісних та актуальних навчальних матеріалів із відкритих освітніх ресурсів.

Змішане навчання дає змогу охоплювати значну кількість учасників освітнього процесу, здійснювати моніторинг навчальних досягнень учнів і за потреби, оперативно корегувати навчальну діяльність. Водночас змінюється роль учителя: він поступово переходить від функції безпосереднього надавача знань до ролі організатора й координатора навчальної взаємодії, який спрямовує учнів на самостійну роботу та співпрацю (Monografiia/Posibnyk). Додатковою перевагою є раціональне використання матеріальних ресурсів і зменшення витрат на організацію освітнього процесу.

Разом із тим упровадження змішаного навчання в сучасній школі супроводжується певними труднощами. Серед основних недоліків варто виокремити залежність від технічного забезпечення та рівня оснащення навчальних кабінетів. Недостатня сформованість цифрових навичок у частини учнів і педагогів може знижувати ефективність використання електронних ресурсів. Окремою проблемою є нерегулярне виконання учнями онлайн-завдань, що призводить до прогалин у знаннях.

До організаційних труднощів входить необхідність ретельного планування уроків, визначення оптимального поєднання очної та онлайн-роботи, а також подолання скептичного ставлення окремих педагогів до змішаного навчання. Вирішенню зазначених проблем сприяє підвищення кваліфікації вчителів у сфері цифрової та електронної освіти. Серед інших викликів також спостерігаються труднощі з управлінням навчальним часом учнями, недостатній рівень самодисципліни, технічні збої в роботі освітніх платформ і не завжди висока якість електронних навчальних матеріалів.

Висновки. Отже, активний розвиток інформаційного та цифрового середовища сучасного суспільства зумовлює необхідність часткового перенесення освітнього процесу за межі традиційного навчання в онлайн-простір. У зв'язку з цим упровадження змішаного навчання постає, як один із пріоритетних напрямів модернізації

системи загальної середньої освіти. Поєднання очного та дистанційного форматів навчання створює умови для підвищення якості освіти, розширення доступу до навчальних ресурсів і забезпечення гнучкості освітнього процесу.

Переваги змішаного навчання дають підстави стверджувати, що ця форма організації освітньої діяльності є ефективною для використання в шкільній практиці. Вона сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів, розвитку їхньої самостійності, відповідальності та цифрової грамотності, а також створює можливості для реалізації індивідуального й диференційованого підходів до навчання. Водночас змішане навчання розширює професійні можливості вчителя, дозволяючи йому застосовувати сучасні педагогічні технології, оновлювати форми та методи роботи, більш ефективно здійснювати педагогічний супровід і моніторинг навчальних досягнень учнів.

У ході аналізу обґрунтовано доцільність використання таких моделей змішаного навчання, як «перевернутий клас», «зонова ротація» та особистісно орієнтована модель, які вже сьогодні можуть успішно застосовуватися в освітньому процесі навчального закладу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів. Зазначені моделі забезпечують оптимальне поєднання традиційного навчання з електронними освітніми ресурсами та сприяють підвищенню ефективності уроків.

Перспективи подальших досліджень передбачаються в розробленні та апробації методик упровадження змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти, визначення найбільш ефективних інформаційно-комунікаційних технологій і цифрових засобів навчання, а також впливу на навчальні результати, мотивацію та освітню автономію учнів.

ЛІТЕРАТУРА

- Бересток, О. В. (2022). *Blended learning в умовах війни в Україні*. Матеріали науково-практичної конференції. URL: <https://repo.snau.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10249> (Berestok, O. V. (2022). *Blended learning in the conditions of war in Ukraine*. Proceedings of the Scientific and Practical Conference. URL: <https://repo.snau.edu.ua/xmlui/handle/123456789/10249>).
- Биков, В. Ю. (2005). Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 5–15. (Bykov, V. Yu. (2005). Theoretical and methodological principles of modeling the learning environment of modern pedagogical systems. *Information Technologies and Learning Tools*, 5–15).

- Галяс, А., & Жерновникова, О. М. (2024). Моделі змішаного навчання: переваги та виклики до впровадження. *Матеріали Всеукраїнської наукової конференції*. Харків. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/17174> (Halias, A., & Zhernovnykova, O. M. (2024). Blended learning models: advantages and challenges to implementation. *Proceedings of the All-Ukrainian Scientific Conference*. Kharkiv. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/17174>).
- Змішане навчання (blended learning): персоналізоване навчання кожного учня: монографія* (2023) / за наук. ред. С. Г. Литвинової. Київ. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738719> (*Blended learning: personalized learning for every student: monograph* (2023) / S. H. Lytvynova (Ed.). Kyiv. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738719>).
- Змішане навчання у школах: практичний досвід* (2022). Osvita.ua. URL: <https://osvita.ua/school/87493/> (*Blended learning in schools: practical experience* (2022). Osvita.ua. URL: <https://osvita.ua/school/87493/>).
- Мизюк, В. (2021). Змішане навчання в умовах сучасної парадигми освіти. *Педагогічні науки*, 95, 17–22. (Myziuk, V. (2021). Blended learning in the conditions of the modern paradigm of education. *Pedagogical Sciences*, 95, 17–22).
- Морзе, Н. В., & Гладун, М. А. (2017). Змішане навчання як інноваційна освітня технологія. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, 3, 139–145. (Morze, N. V., & Hladun, M. A. (2017). Blended learning as an innovative educational technology. *Open educational e-environment of modern university*, 3, 139–145).
- Рашевська, Н. В. (2022). Аналіз деяких систем та застосунків в моделі змішаного навчання в закладах середньої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*, 26 (33), 36–43. (Rashevskaya, N. V. (2022). Analysis of some systems and applications in the model of blended learning in secondary education institutions. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 2: Computer-oriented learning systems*, 26 (33), 36–43).
- Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник* (2019) / В. В. Олійник та ін.; за ред. В. В. Олійника. Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти». (*Blended learning technology in the system of open postgraduate education: textbook* (2019) / V. V. Oliinyk et al.; V. V. Oliinyk (Ed.). Kyiv: SHEI "University of Education Management").

SUMMARY

Kaun Vladyslav. Tools for implementing blended learning technology.

The article is devoted to blended learning technologies as one of the priority directions for modernizing the educational process in general secondary education institutions under the conditions of societal digitalization. Blended learning is defined as a pedagogically substantiated model of organizing the educational process that combines traditional face-to-face interaction between teachers and students with the use of digital educational resources and online technologies in order to enhance the quality, flexibility, and accessibility of education. The paper analyzes scientific approaches to interpreting the concept of "blended learning" and outlines its differences from distance and e-learning formats. Particular attention is paid to the analysis of the main models of blended learning, including the rotation model, the flipped classroom model, the personalized model, the flex model, and the enriched virtual model. Their didactic potential for implementing the principles of individualization and differentiation

of instruction, taking into account students' age-related and individual characteristics, is determined. The expediency of applying the rotation model and the flipped classroom model in school practice is substantiated, as they are considered the most adaptable to the conditions of a modern educational institution. The article identifies the key advantages of blended learning, including flexibility in organizing the educational process, the development of students' independence and learning autonomy, increased motivation and digital literacy, as well as improved effectiveness of teachers' professional activity. At the same time, the challenges of implementing blended learning are outlined, particularly those related to technical support, the level of digital competence of participants in the educational process, and organizational aspects of instruction. The study also emphasizes difficulties associated with insufficient technical equipment of educational institutions, unequal access of students to high-quality Internet connections and digital devices, inadequate levels of digital competence among some participants in the educational process, and the need for methodological support for teachers. The necessity of systematic support from school administrations, the development of internal regulations governing the organization of blended learning, and continuous professional development for teachers is highlighted.

Key words: *general secondary education institutions, blended learning, rotation, traditional learning, digitalization, educational resources, innovative technologies.*

УДК 373.014.5:005.336.2

Володимир Мокляк

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID 0000-0001-9922-7667

Ярина Коваленко

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
ORCID ID 0009-0009-4540-9620
DOI 10.24139/2312-5993/2025.06/144-154

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ УМОВИ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ НА ОСНОВІ КЕЙС-МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У статті здійснено теоретичне обґрунтування та визначено організаційно-методичні умови управління освітнім процесом на основі кейс-менеджменту в закладах загальної середньої освіти. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю модернізації управлінських підходів у системі освіти в умовах трансформаційних змін, впровадження компетентнісної парадигми, забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії учнів та посилення міждисциплінарної взаємодії суб'єктів освітнього процесу. На основі аналізу наукових джерел уточнено сутність поняття «управління освітнім процесом на основі кейс-менеджменту», яке розглянуто як системну діяльність адміністрації закладу освіти, педагогічних працівників, фахівців психологічної служби та інших учасників освітнього середовища, спрямовану на координацію ресурсів, педагогічних впливів і соціальної підтримки з метою забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти. Визначено, що методологічною основою такого управління є системний, особистісно орієнтований, компетентнісний і діяльнісний підходи. Обґрунтовано комплекс організаційних та методичних умов ефективного впровадження кейс-менеджменту в закладах загальної середньої освіти. До організаційних умов